

autem minui (IOANN. III, 30). Per ipsum denique Filium, qui ait, *Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis, et ergo reficiam vos* (MATTH. XI, 28); et rursus, *Si quis sitit, veniat ad me, et bibat* (IOANN. VI, 37). Neque verbis tantum, sed et operibus ipsis vocabat, et post assumptionem eius per Petrum et socios; nam *Qui operatus est Petro*, inquit, *in apostolatam circumcissionis, operatus est et mihi inter gentes* (GAL. II, 8). Quia enim Filium videntes indignati sunt, ipsumque occiderunt, per servos rursus vocat. Et ad quid vocat? Ad labores, aerumnas, sudores? Nequaquam, sed ad delicias: ait enim: *Tauri mei et altitia mactata sunt*. Quantae dapes! quanta magnificentia! Neque hoc illos convertit; sed quanto maiorem patientiam exhibebat, tanto magis illi indurabantur. Neque enim impediti negotiis, sed negligentes non venerunt. Cur autem alii nuptias, alii iuga boum obtundunt? haec cine occupationes sunt? Minime. Cum enim spiritualia nos vocant, nulla est occupationum necessitas. Videntur autem mihi his obtentibus usi, ut haec quasi negligentiae velamina opponerent. Neque id solum grave est, quod non venerint; sed etiam, quod gravissimum atrocissimumque est, quod missos ad se male affecerint, contumeliis onerarint, occiderint; id quod superioribus gravius est. Illi namque venerunt repetentes proventum et fructus, atque occisi sunt; hi vero cum ad nuptias occisi interfectores eius vocant, similiter interficiuntur. Cui furori quid par fuerit? Sic Paulus criminatur illos: *Qui et Dominum et prophetas suos occiderunt, et nos persecuti sunt* (I THESS. II, 15). Deinde ne dicerent, Deo adversarius est, ideoque non accedimus, audi quid dicunt ii qui invitant. Pater est is qui nuptias facit et invitat. Quid ergo postea? Quia no-

luerunt venire, sed et nuntios occiderunt, urbes eorum incendit, et missis exercitibus occidit eos. His porro praenuntiat ea quae sub Vespasiano et Tito facta sunt. Et quia Patrem exacerbaverunt, quod ipsi non crederint, ipse illos ulciscitur. Ideo non statim post mortem Christi excidium eventit, sed post annos quadraginta, ut patientiam suam exhiberet; cum Stephanum occiderunt, Iacobum interfecerunt, apostolos affecere contumeliis. Videne rerum veritatem et celeritatem? Adhuc enim Ioanne evangelista vivente, aliisque pluribus qui cum Christo vixerant, haec contigerunt: etenim gestorum testes erant, qui haec audierunt. Vide ergo providentiam ineffabilem. Plantavit vineam, omnia fecit et complevit; servis occisis alios servos misit: his interemptis, Filium misit, quo interfecto, vocat eos ad nuptias, et venire noluerunt. Postea mittit alios servos: illi vero hos etiam occiderunt. Tuncque demum illos interficit: utpote qui incurabili morbo laborarent. Quod enim incurabiles essent, non priora solum gesta probabant; sed quod etiam meretricibus publicanisque credentibus, illi talia perpetrarint. Itaque non ob sua gesta et scelera tantum, sed etiam ob aliorum bona opera damnantur. Si quispiam dixerit, non tunc vocatos ex gentibus fuisse, cum apostoli flagellati et innumera perpessi sunt, sed statim post resurrectionem (tunc enim discipulis dixit, *Euntes docete omnes gentes*) (MATTH. XXVIII, 19) respondebimus, discipulos et ante crucem et post crucem Iudaeis primum loquutos fuisse. Nam ante crucem ait illis Iesus: *Ite ad oves quae perierunt domus Israel*; et post crucem non vetuit, imo etiam praecipit ut illos docerent. Quamvis enim dixisset, *Docete omnes gentes*: tamen ascensusur in coelum, declaravit primo praedicandum Iudaeis es-

se: ait enim, *Accipietis virtutem supervenientis Spiritus sancti in vos, et eritis mihi testes in Ierusalem et in omni Iudaea, et usque ad ultimum terrae* (ACT. I, 8); et Paulus rursus: *Qui operatus est Petro in apostolatam circumcissionis, operatus est et mihi inter gentes* (GAL. II, 8). Propterea et apostoli Iudaeis primo praedicaverunt, et postquam multo tempore Ierosolymae mansissent, deinde ab illis pulsati, sic dispersi sunt apud gentes.

458

Tu vero hic considera munificentiam Domini. *Quotquot invenietis*, inquit, *vocate ad nuptias*. Nam antea, ut dixi, et Iudaeis et gentibus praedicabant, ut plurimum in Iudaea versantes: quia vero Iudaei ipsis insidiantes perseverabant, audi Paulum, qui hanc parabolam explicat et dicit: *Vobis erat necesse primum loqui verbum Dei; sed quia vos indignos iudicatis, ecce convertimur ad gentes* (ACT. XIII, 46). Propterea enim ipse ait: *Nuptiae quidem paratae sunt, vocati vero digni non erant*. Id vero ille antea sciebat, sed ut nullam ipsis relinqueret impudentis excusationis ansam, licet id sciret, ad illos primos et venit et misit, illis ora obstruens, nosque instituens, ut quae penes nos sunt omnia impleamus, etsi nemo quidpiam inde lucri accepturus esset. Quia ergo *Digni non erant*, inquit: *Ite ad trivium, et quoscumque inveneritis, vocate*: etiam viles et abiectos, Quia enim saepe dicebat, Meretrices et publicani coelum haereditabant (MATTH. XXI, 31); et, *Erunt novissimi primi, et primi novissimi* (MATTH. XIX, 30): ostendit haec sic iuste dispensari: quod potissimum Iudaeos mordebat, et multo magis quam urbis excidium affligebat, quod viderint gentiles in sua, imo in suis multo excellentiora introduci. Deinde ne hi in sola fide spem haberent, de iudicio et poena pravorum operum edisserit, hortaturque nondum credentes ad am-

plectendam fidem, credentes vero ad vitam recte instituendam. Indumentum enim sunt vita et opera. Atqui vocatio gratiae erat; cur ergo tam accurate loquitur et hortatur? Quia vocatio quidem et purgatio ex gratia sunt; vocatum autem et puris indutum vestibus manere, et haec servare, id ex vocatorum cura et studio proficiscitur. Vocamur autem non ex merito, sed ex gratia. Oportebat igitur gratiae vicem rependere per obedientiam, non per tantam post honorem acceptum nequitiam. Sed non tot accipi bona, inquit, quot Iudaei. Imo multo maiora accepti bona. Nam quae tanto tempore ipsis apparabantur, tu confertim accepisti, licet dignus non esses. Ideo Paulus ait: *Gentes autem pro misericordia glorificare Deum* (ROM. XV, 9). Nam quae illis debebantur, tu accepisti. Quapropter magna negligentibus imminet poena. Quemadmodum enim illi, quod non venerint, contumelia affecerunt: sic et tu, quia ad corruptam vitam sic declinasti. Nam sordidis vestibus intrare, id est, cum impura vita inde discedere; ideoque obmuisse dicitur. Videne quomodo licet res sic manifesta sit, non prius supplicia inferat, quam ipse peccator sententiam tulerit? Quia enim nihil respondere poterat, semetipsum damnabat, et ad ingentes rapitur poenas. Ne putes autem, cum te nebras audis, hoc illum supplicio puniri, quod in obscuro locum tradatur solummodo; sed ubi *Fletus, et stridor dentium*, quod intolerabiles significat dolores. Audite quotquot mysteriorum consortes estis, et ad nuptias adventatis, sordidisque operibus animam indutis. Audite unde vocati sitis. Ex trivio. Quinam eratis? Claudii et caeci animo, quod longe gravius est corporis caecitate. Revereamini vocantis benignitatem, nemoque sit sordidis indutus vestibus, sed

quisque nostrum animae amictum componat. Audite, mulieres, audite, viri. Non his vestibus opus habetis auro intextis, quae exteriora nostra, sed illis quae interiora ornant. Donec illas retinemus, has induere difficile est. Non possumus animam simul et corpus ornare. Non possumus certe, non possumus mammarum servare et Christo obedire ut par esset. Deponamus ergo hanc gravem tyrannidem. Neque enim si quis domum tapetibus aureis ornaret, teque nudum cum pannis laceris sedere iuberet, id aequo animo ferres. At nunc ipse tibi hanc iniuriam facis, cum domum animae tuae, corpus scilicet, innumeris ornas aulacis, illam vero pannosam sedere sinis. An ignoras, regem magis quam civitatem ornari oportere? Ideoque civitati vela ex lino parantur, regi autem purpura et diadema dantur. Sic et tu corpus longe villore indue amictu, animae vero purpura indutae coronam impone; et in sublimi solio constitue. Tu vero contrarium facis, dum urbem varie ornas, regem vero, sive mentem, sine victum trahi a pravis affectibus. Non cogitas, te ad nuptias et Dei nuptias vocatum esse? non cogitas quo pacto in hos thalamos vocatam animam intrare oporteat, vestitu deaurato circumdatam, varietate ornatam?

Varia de morte peccatorum.

4609 **M**ORTUO homine impio, nulla erit ultra spes; et expectatio sollicitorum peribit (PROV. XI, 7). — A verbis viri peccatoris ne timearis: quia gloria eius stercus et vermis est: hodie extollitur, et cras non invenietur: quia conversus est in terram suam, et cogitatio eius perit (I MACC. II, 62, 63). — Mors peccatorum pessima. Audi unde pessima. Mala siquidem est in mundi amissione, peior in carnis separatione, pessima in vermibus, ignisque duplici contritione (S. BERN.). — Iniquus post mortem ducitur cruciandus, iustus vero post laborem quiescit securus (S. BERN.).

In morte, miserissimi peccatores qui iustorum semitas iridebant, illorum gloriam et propriam poenitentiam videntes "turbantur timore horribili, et mirabuntur in subitatione insperatae salutis, dicentes intra se, poenitentiam agentes, et prae angustia spiritus gementes: Hi sunt, quos habuimus aliquando in derisum", (SAP. V, 2, 3). — Et dum iusti suscipiuntur ab Angelis ut in caelo collocentur, "demonones suscipiant animas malorum hominum in die mortis eorum, ut ipsi sint tortores in poenis, qui fuerunt suasores in vitis (S. BERN.). — O mors horribilis, mors tremenda, mors peccatorum! mors est perpetua: "Mors aeterna, mors est sine morte, finis sine fine, defectus sine defectu: quia mors illa semper vivit, et finis semper incipit, et defectus deficere nescit", (URBAN. IV Papa). — O Maria, per amorem quo diligis Iesum Filium tuum, libera me a morte perpetua!

SABBATO

Homilia S. Augustini Episcopi.

IN MATTH. SERMO 50.

4661 **N**UPTIAS filii regis eiusque convivium norunt omnes fideles, et apparatus mensae dominicae omnium est voluntati propositus. Interest autem quomodo quis accedat, cum accedere non vetatur. Scripturae quippe sanctae docent nos dominica duo esse convivia; unum quo veniunt boni et mali, alterum quo non accedunt mali. Ergo convivium Domini, unde modo cum Evangelium legeretur audivimus, habet utique bonos et malos. Omnes qui ab hoc convivio excusaverunt, mali sunt: sed non omnes qui intraverunt, boni sunt. Alloquor ergo vos, qui in hoc convivio boni discumbitis, quicumque attenditis quod dictum est, *Qui manducat et bibit indigne, iudicium sibi manducat et bibit* (I COR. XI, 29). Omnes qui tales estis, alloquor vos, ut foris non quaeratis bonos, intus toleretis malos.

4662 Non dubito audire velle. Charitatem vestram, quoniam isti sunt, de quibus alloquens disputavi, ut foris non quaer-

4660 rant bonos, intus tolerent malos. Si omnes mali sunt intus, quos sum allocuter? Si autem omnes boni sunt intus, quos monui ut tolerent malos? Prius ergo adiuvante Domino, de hac quaestione ut possumus, exeamus. Bonum si perfecte liquidoque perpendas, nemo bonus nisi unus Deus. Habes apertissime Dominum dicentem, *Quid me interrogas de bono? Nemo bonus, nisi unus Deus* (MATTH. XIX, 17). Quomodo ergo nuptiae illae habent bonos et malos, si nemo bonus nisi unus Deus? Primo scire debetis, secundum quemdam modum omnes nos esse malos. Prorsus secundum quemdam modum omnes mali sumus: secundum autem quemdam modum, non omnes boni sumus. Possumus enim nos Apostolis comparare? quibus ipse Dominus ait, *Si ergo vos, cum sitis mali, nostis bona data dare filiis vestris*. Si consideremus Scripturas, unus ibi erat malus inter duodecim Apostolos, propter quem Dominus ait quodam loco, *Et vos mundi estis, sed non omnes* (IOANN. XIII, 10). Allocutus tamen in commune omnes ait, *Si vos cum sitis mali*. Audivit hoc Petrus, audivit Ioannes, audivit Andraea, audiverunt ceteri omnes undecim apostoli. Quid audierunt? *Vos cum sitis mali, nostis bona data dare filiis vestris: quanto magis Pater vester qui in caelis est, dabit bona petentibus se?* (MATTH. VII, 11). Audito quod mali essent, desperaverunt: audito quod Deus in caelis esset pater ipsorum, respiraverunt. *Cum sitis, inquit, mali: quid ergo debetur malis, nisi supplicium? Quanto magis, inquit, Pater vester, qui in caelis est? quid debetur filiis, nisi praemium?* In nomine malorum, metus poenarum: in nomine filiorum, spes haeredum.

4663 Secundum quid ergo mali erant iidem ipsi, qui secundum aliquid boni erant. Quibus enim dictum est, *Cum sitis*

mali, nostis bona data dare filiis vestris; continuo subiectum, Quanto magis Pater vester qui in caelis est? Pater ergo malorum, sed non relinquendorum; quia medicus sanandorum. Secundum ergo quemdam modum mali erant. Et tamen illi conviviae patrisfamilias in regis nuptiis, puto quia non erant de illo numero, de quibus dictum est, *Involaverunt bonos et malos; ut in numero malorum deputentur, quos audivimus exclusos in illo, qui inventus est non habere vestem nuptialem*. Secundum quid, inquam, mali erant qui boni erant: secundum quid boni erant qui mali erant. Audi Ioannem secundum quid mali erant: *Si diximus quia non habemus peccatum, nos ipsos seducimus, et veritas in nobis non est*. Ecce secundum quid mali erant: quia habebant peccatum. Secundum quid boni erant? *Si confessi fuerimus peccata nostra, fidelis est et iustus, qui dimittat nobis peccata, et mundet nos ab omni iniquitate* (I IOANN. I, 8, 9). Si ergo dixerimus, secundum hanc expositionem, quam audistis me de sanctis Scripturis, ut arbitror, protulisse, eosdem homines et bonos esse secundum quemdam modum, et malos secundum quemdam modum: si secundum hunc sensum volerimus accipere quod dictum est, *Involaverunt bonos et malos*, id est eosdem ipsos et bonos et malos; si hoc volerimus accipere, non permittitur, propter illum qui inventus est non habens vestem nuptialem, et non utemque proiecitur, ut tantum illo convivio privaretur, sed ut aeterno in tenebrarum supplicio damnaretur.

4664 Sed dicit aliquis: Quid de uno homine? quid mirum? quid magnum, si servis patrisfamilias subrepsit unus in turba non habens vestem nuptialem? Numquid propter illum poterat dici, *Involaverunt bonos et malos?* Intendite ergo

et intelligite, fratres mei. Unus ille unum genus erat; nam multi erant. Respondet hic mihi diligens auditor, et dicat: Nolo mihi narres suspiciones tuas; probari mihi volo quia unus ille multi erant. Aderit Dominus, probabo plane, nec longius requiram ut possim probare. In ipsis suis verbis Deus adiuuabit me, et quod vobis apertum sit ministrabit per me. Ecce *ingressus paterfamilias, ut inspiceret discumbentes*. Videte, fratres mei, quia non pertinuit ad servos, nisi invitare et adducere bonos et malos: videte quia non dictum est, Consideraverunt servi discumbentes, et ibi inveniuntur hominem non habentem vestem nuptialem, et dixerunt ei. Non hoc scriptum est. Paterfamilias inspexit, paterfamilias invenit, paterfamilias distinxit, paterfamilias separavit. Hoc quidem praetereundum non fuit. Aliud autem probare suscepimus, quomodo multi essent ille unus. *Intravit ergo paterfamilias inspicere discumbentes, et invenit hominem non habentem vestem nuptialem: et ait illi, Amice, quomodo hic venisti non habens vestem nuptialem? At ille obmutuit*. Talis enim interrogabat, cui ille fingere nihil poterat. Vestis quippe illa in corde, non in carne inspiciebatur: quae si desuper fuisset induta, etiam servis non fuisset occultata. Ubi sit induenda vestis nuptialis accipite, ubi loquitur, *Sacerdotes tui induantur iustitiam* (PSAL. CXX, 9). De ea veste dicit Apostolus, *Si tamen induti, et non nudi inveniamur* (II COR. V, 3). Ergo inventus est a Domino qui servos latebat. Interrogatus obmutescit: ligatur, proicitur, damnatur unus a multis. Domine, dixeram, quia tu admones omnes admonere. Recolite mecum verba quae audistis, et multos fuisse unum illum modo invenietis, modo iudicabitis. Unum certe interrogaverat Dominus, uni dixerat, *Amice, quomodo hic intrasti?*

Unus obmutuerat, et de ipso uno dictum fuerat, *Ligate illi manus et pedes, et mitte illum in tenebras exteriores: ibi erit fletus et stridor dentium*. Quare hoc? *Multi enim sunt vocati, pauci vero electi*. Quid huic manifestationi veritatis quispiam contradicat? *Mittite, inquit, illum in tenebras exteriores*. Illum certe unum, de quo dicit Dominus, *Multi enim sunt vocati, pauci vero electi*. Ergo pauci non mittuntur foras. Certe unus erat ille, qui non habebat vestem nuptialem. *Proiicite eum*. Quare proicitur? *Multi enim sunt vocati, pauci vero electi*. Dimittite paucos, proiicite multos. Certe unus erat. Unus omnino iste, non solum multi erant, sed multitudine bonorum numerum superabant. Multi enim et boni: sed in comparatione malorum pauci sunt boni. Multa frumenta nata sunt: compara paleis, et pauca grana sunt. Idem ipsi in se ipsis multi, in comparatione malorum pauci. Quomodo probamus quia in se ipsis multi? *Multi ab oriente et ab occidente venient*. Quo venient? Ad illud convivium, in quod boni et mali intrant. De alio convivio locutus adiunxit, *Et recumbent cum Abraham, Isaac et Iacob, in regno coelorum* (MATTH. VIII, 11). Illud est convivium quo non accessuri sunt mali. Hoc quod modo est digne accipitur, ut ad illud perveniant. Idem ergo multi, qui pauci: multi in se ipsis, pauci in malorum comparatione. Ergo quid ait Dominus? Invenit unum, et ait, Proiiciantur multi, remaneant pauci. Dicere enim, *Multi vocati, pauci vero electi*, nihil est aliud, quam aperte ostendere, qui in isto convivio tales habeantur, ut ad aliud convivium perducantur, quo nullus accedat malorum.

Quid ergo est? Omnes qui acceditis ad mensam dominicam, quae hic est, nolo esse cum multis separandis, sed cum paucis conservandis. Unde hoc poteritis? Ac-

capite vestem nuptialem. Expone, inquit, nobis vestem nuptialem. Procul dubio illa vestis est, quam non habent nisi boni, in convivio relinquendi, servandi ad convivium quo nullus malus accedit, per Domini gratiam perducendi: ipsi habent vestem nuptialem. Quaeramus ergo, fratres mei, inter fideles qui sunt qui habent aliquid, quod mali non habent, et ipsa erit vestis nuptialis. Si Sacramenta dixerimus, videtis quemadmodum sint malis bonisque communia. Baptismus est? Sine Baptismo quidem nemo ad Deum pervenit: sed non omnis qui habet Baptismum ad Deum pervenit. Non ergo possum intelligere Baptismum esse vestem nuptialem, id est ipsum sacramentum; quam vestem video in bonis, video in malis. Forte altare est, vel quod accipitur de altari. Videmus quia multi manducant, et iudicium sibi manducant et bibunt. Quid ergo est? Ieiunatur? Ieiunant et mali. Ad Ecclesiam concurrunt? Concurrunt et mali. Postremo miracula fiunt? Non solum boni faciunt et mali, sed aliquando non faciunt boni. Ecce in veteri populo magi Pharaonis miracula faciebant (EXOD. VII ET VIII), Israelitae non faciebant: in Israelitis solus Moyses et Aaron faciebant; ceteri non faciebant, sed videbant, timebant, credebant. Numquid meliores magi Pharaonis miracula facientes, quam populus Israel, qui miracula facere non valebat, et ad Deum tamen populus pertinebat? In ipsa Ecclesia. Apostolum audi, *Numquid omnes prophetae? numquid omnes dona habent curacionum? numquid omnes linguis loquuntur?* (I COR. XII, 29, 30).

Quae est ergo vestis illa nuptialis? Haec est vestis nuptialis: *Finis autem praecepti est*, Apostolus dicit, *charitas de corde puro, et conscientia bona, et fide non ficta* (I TIM. I, 5). Haec est vestis nuptialis. Non quaecumque cha-

ritas: nam plerumque videtur se diligere etiam homines participes malae conscientiae. Qui simul latrocinia faciunt, qui simul maleficia, qui simul histriones amant, qui simul aurigis et venatoribus clamant, plerumque diligunt se: sed non est in eis *charitas de corde puro, et conscientia bona, et fide non ficta*. Talis charitas vestis est nuptialis. *Si linguis hominum loquar et Angelorum, charitatem autem non habeam, factus sum, inquit, ut aeramentum sonans, aut cymbalum timiens*. Advenerunt linguae solae, et dicitur eis, Quid huc intrastis non habentes vestem nuptialem? *Si habuero, inquit, prophetiam, et sciero omnia sacramenta, et omnem scientiam, et habuero fidem, ita ut montes transferam, charitatem autem non habeam, nihil sum*. Ecce sunt illa miracula hominum plerumque non habentium vestem nuptialem. Si haec, inquit, habeam omnia, et Christum non habeam, nihil sum. *Nihil, inquit, sum*. Ergo prophetia nihil est? ergo scientia sacramentorum nihil est? Non illa nihil sunt: sed ego, si illa habeam, et charitatem non habeam, nihil sum. Quanta bona nihil prosunt sine uno bono? Si non habeam charitatem, si clemosynas largior in pauperes, si confessionem nominis Christi usque ad sanguinem, usque ad ignes accedo, possunt ista fieri et amore gloriae, inania sunt. Quia ergo possunt fieri etiam amore gloriae inania, non charitate pinguissima pietatis, etiam ipsa commemorat, et ipsa audi: *Si distribuero omnia mea in usum pauperum, et si tradidero corpus meum ut ardeam, charitatem non habeam, nihil mihi prodest* (I COR. XIII, 1-3). Haec est vestis nuptialis. Interrogate vos; si habetis illam, securi estis in convivio dominico. Duae sunt in homine uno, charitas et cupiditas. Charitas nascatur in te, si nondum nata est; et si nata est,

alatur, nutriatur, crescat. Illa vero cupiditas, et si in hac vita exstingui penitus non potest; *quia si dixerimus quod peccatum non habemus, nos ipsos seducimus, et veritas in nobis non est*: in quantum autem est in nobis cupiditas, in tantum sine peccato non sumus: charitas crescat, cupiditas decrescat; ut aliquando illa perficiatur, hoc est charitas, cupiditas consumatur. Induite vos vestem nuptialem: vos alloquor, qui necdum habetis. Iam intus estis, iam ad convivium acceditis, et vestem in honorem sponsi nondum habetis: vestra adhuc quaeritis, non quae Iesu Christi. Vestis enim nuptialis in honore accipitur coniugationis, id est sponsi et sponsae. Nostis sponsum: Christus est. Nostis sponsum: Ecclesia est. Deferte nubenti, deferte ducenti. Si istis bene detuleritis qui nubente, vos filii eritis. Ergo in hoc proficite. Diligite Dominum, et ibi discite diligere vos: ut cum diligendo Dominum dilexeritis vos, securi diligatis proximos sicut vos. Quando enim non invenio se ipsum diligentem, quomodo ei permitto proximum, quem diligit sicut seipsum? Et quis est, inquit, qui non diligit se ipsum? Ecce quis est: *Qui diligit iniquitatem, odit animam suam* (PSAL. X, 6). Numquid diligit se, qui amat carnem suam, et odit animam suam, malo suo, malo animae suae et carnis suae? Quis autem diligit animam suam? Qui diligit Deum ex toto corde suo, et ex tota mente sua. Iam tali committo proximum. Diligete proximos, tamquam vos ipsos.

Varia de morte peccatorum.

4667 **D**URA mente esse mors longe creditur, etiam cum sentitur (S. GREG. MAGN.). — Qui in peccatis moritur, miser est: etiamsi super lectum, etiamsi praesentibus amicis omnibus spiritum exhalet, semper miser est (S. IOANN. CHRYSOST.). — Ut autem pericula mortis animae devites, time peccatum, fuge iniquitatem, accurato examine, in-

tegra confessione veraque contritione teipsum proba. Et frequenter de morte cogita, iuxta illud Spiritus sancti monitum: "Melius est ire ad domum luctus, quam ad domum convivii: in illa enim finis conatorum admoetur hominum, et vivens cogitat, quid futurum sit (ECCLES. VII, 3).

Peccatum mors animae est; si mors corporis est cavenda, et timenda, et pro illa differenda tantum multi laborant homines; multo magis pro morte culpae cavenda, et pro morte poenae vitanda (S. BONAV.). — Mors quam timent homines, separatio est animae a corpore: mors autem vera quam non timent homines, separatio est a Deo. — Et plerumque cum timent homines istam, quae separat animam a corpore, incidunt in illam ubi anima separatur a Deo (S. AUG.). — Quis est qui mortem salubriter timet? qui timendo bene vivit. Mortem impij timent et metuunt, sed timeantes male vivunt: nihil prodest metus, ubi non est profectus (IOANN. TRUTH.). — *O Maria, per dolores et gaudia vitae tuae, libera me a subitanea et improvisa morte: salva me!*

DOMINICA XX. POST PENTECOSTEN

LECTIO SANCTI EVANGELII SECUNDUM IOANNEM.

Ioann. II, 46-53.

In illo tempore: Erat quidam regulus, cuius filius infirmabatur Capharnaum.

47. Hic cum audisset quia Iesus adveniret a Iudaea in Gallilaeam, abiit ad eum, et rogabat eum ut descenderet, et sanaret filium eius: incipiebat enim mori.

48. Dixit ergo Iesus ad eum: Nisi signa et prodigia videritis, non creditis.

49. Dicit ad eum regulus: Domine, descende prius quam moriatur filius meus.

50. Dicit ei Iesus: Vade, filius tuus vivit. Credit homo sermoni, quem dixit ei Iesus, et ibat.

51. Iam autem eo descendente, servi occurrerunt ei, et nuntiaverunt dicentes, quia filius eius viveret.

52. Interrogabat ergo Iesus ab eis, in qua melius habuerit. Et dixerunt ei: Quia hori hora septima reliquit eum febris.

53. Cognovit ergo pater, quia illa hora erat, in qua dixit ei Iesus: Filius tuus vivit: et credidit ipse, et domus eius tota.

Homilia S. Gregorii Papae.

HOMILIA XXVII. IN EVANGELIO. *Habita ad populum in basilica sanctorum Nerei et Achillei die natalis coron.*

4669 **L**ECTIO sancti Evangelii, quam modo, fratres, audistis, expositione non indiget. Sed ne hanc taciti praeterisse videamur, exhortando potius, quam exponendo in ea aliqui

loquamur. Hoc autem nobis solummodo de expositione video esse requirendum, cur is, qui ad salutem filio petendam venerat, audivit: *Nisi signa et prodigia videritis, non creditis*. Qui enim salutem filio quaerebat, proculdubio credebatur. Neque enim ab eo quaereret salutem, quem non crederet Salvatorem. Quare ego dicitur: *Nisi signa et prodigia videritis, non creditis*, qui ante credidit, quid signum videret? Sed mementote quid petiit, et aperte cognoscetis, quia in fide dubitavit. Poposcit namque, ut descenderet et sanaret filium eius. Corporalem ergo praesentiam Domini quaerebat, qui per spiritum nusquam deerat. Minus itaque in illum credidit, quem non putavit posse salutem dare, nisi praesens esset et corpore. Si enim perfecte credidisset, proculdubio sciret, quia non esset locus, ubi non esset Deus. Ex magna ergo parte diffusus est: quia honorem non dedit maiestati, sed praesentiae corporali. Salutem itaque filio petiit, et tamen in fide dubitavit: quia eum ad quem venerat, et potentem ad curandum credidit, et tamen morienti filio esse absentem putavit. Sed Dominus, qui rogatur ut vadat, quia non desit ubi invitatur, indicat: solo iussu salutem reddidit, qui voluntate omnia creavit.

4670 **Q**ua in re hoc est nobis solerter intendendum, quod sicut Evangelista alio testante didicimus, Centurio ad Dominum venit dicens: *Domine, puer meus iacet paralyticus in domo mea, et male torquetur* (MATTH. VIII, 6, 7). Cui a Iesu protinus respondetur: *Ego veniam et curabo eum*. Quid est quod Regulus rogat, ut ad eius filium veniat, et tamen ire corporaliter recusat; ad servum vero Centurionis non invitatur, et tamen se corporaliter ille pollicetur? Reguli filio per corporalem praesentiam non dignatur adesse. Centurionis servo non dedigna-

tur occurrere. Quid est hoc nisi quod superbia nostra retunditur, qui in hominibus non naturam, qua ad imaginem Dei facti sunt, sed honores et divitias veneramus? Cumque pensamus quae circa eos sunt, profecto interiora minime providemus, dum ea consideramus quae in corporibus despecta sunt, negligimus pensare quod sunt. Redemptor vero noster ut ostenderet, quia quae alta sunt hominum, despicienda sunt; et quae despecta sunt hominum, sanctis despicienda non sunt: ad filium Reguli ire noluit, ad servum Centurionis ire paratus fuit. Increpata est ergo superbia nostra, quae nescit pensare homines propter homines. Sola, ut diximus, quae circumstant hominibus pensat, naturam non aspiciit, honorem Dei in hominibus non agnoscit. Ecce ire non vult Filius Dei ad filium Reguli: et tamen venire paratus est ad salutem servi. Certe si nos cuiuspiam servus rogaret ut ad eum ire deberemus, protinus nobis nostra superbia in cogitatione tacita responderet, dicens: Non eas, quia temetipsum degeneras, honor tuus despicitur, locus vilescit. Ecce de coelo venit qui servo in terra occurrere non despiciit: et tamen humiliari in terra contemnimus, qui de terra sumus. Quid vero apud Deum vilius, quid despectius esse potest, quam servare honorem apud homines, et interni testis oculos non timere? Unde et in sacro Evangelio ad phariseos Dominus ait: *Vos estis qui iustificatis vos coram hominibus, Deus autem novit corda vestra: quia quod hominibus altum est, abominabile est apud Deum* (LUC. XVI, 15). Notate, fratres, notate quod dicitur. Si enim quod hominibus altum est, abominabile est apud Deum; cordis nostri cogitatio tanto apud Deum in imo est, quanto hominibus in alto: et humilitas cordis nostri tanto apud